

VELİLERİN SIBYAN MEKTEPLERİNİ TERCİH NEDENLERİ VE SIBYAN MEKTEPLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

THE REASONS OF PARENTS TO PREFER SIBYAN SCHOOLS AND THEIR OPINIONS ON SIBYAN SCHOOLS

Salih Selim ÇEKENGİL

Tokat Gazi Paşa İlkokulu, scekengil@gmail.com

Tokat / Türkiye

ORCID: 0000-0003-4955-6192

Öznur YILMAZ

Tokat Gazi Paşa İlkokulu, oznursylmz@hotmail.com

Tokat / Türkiye

ORCID: 0000-0001-8144-4065

Kamil ÖZBAKIR

Tokat Vakıfbank Namık Kemal Ortaokulu, kmlzbkr1071@gmail.com

Tokat / Türkiye

ORCID: 0000-0001-5594-2757

Erhan AYTAS

Turhal Nezih-Kazım Atıcı İmam Hatip Ortaokulu, erhanaytas60@gmail.com

Tokat / Türkiye

ORCID: 0000-0003-3837-7316

Sezgin ÜNAL

Turhal Halk Eğitim Merkezi, unalsezgin898@gmail.com

Tokat / Türkiye

ORCID: 0000-0001-5708-7168

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Osmanlı'dan günümüze kadar sıbyan mekteplerinin gelişimine bakılarak 2018-2019 öğretim yılında Tokat il merkezindeki sıbyan mekteplerinde verilen eğitimin okul öncesi eğitim düzeyindeki (5-6 yaş) çocukların gelişimine uygunluğunun incelenmesidir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 öğretim yılında Tokat ili merkez ilçesinde bulunan sıbyan mekteplerine öğrenci gönderen veliler olmaktadır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından araştırmanın amaçlarına uygun biçimde geliştirilen görüşme formu yoluyla ve odak grup görüşmesi ile toplanmıştır.

Araştırmada yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analizi sonucunda, velilerin sıbyan mekteplerini çocuğunun erken yaşta din eğitimi almasını istemesi nedeniyle tercih ettikleri görülmektedir. Ayrıca velilerin, kendi yaşamlarında sıbyan mektebi veya benzeri bir kurum deneyimlerinin olmaması ve sıbyan mekteplerinin kapalı yapısı nedeniyle sıbyan mektebinin sadece “Anaokullarına alternatif Kur’an kursu” gibi algılandığı ortaya çıkmıştır. Çocuğunun erken yaşta din eğitimi almasını isteyen velinin, çocuğunu sıbyan mektebine gönderme tercihinin hem pedagojik hem de psikolojik sorunlara neden olabilecek sonuçlar doğurması muhtemeldir. Bu okulların çocuğa etkileri tüm yönleriyle belirlenmeli ve bu sonuçlar kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Sıbyan mektebi, Okulöncesi eğitim, Veli görüşleri, Eğitim politikası

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine the suitability of the education given in the primary schools in the city center of Tokat in the 2018-2019 academic year, by looking at the development of primary schools from the Ottoman period to the present, for the development of children at the preschool education level (5-6 years old). Scanning model was used in the research. The study group of the research consists of parents who sent students to primary schools in the central district of Tokat province in the 2018-2019 academic year. The data of the research were collected by the researcher through the interview form developed in accordance with the aims of the research. Content analysis was used to analyze the data obtained from the interviews in the research. As a result of the analysis of the data obtained from the research, it is seen that parents prefer primary schools because they want their children to receive religious education at an early age. In addition, it has been revealed that the primary school is perceived only as an "alternative Qur'an course to kindergartens" due to the fact that the parents do not have experience of a primary school or a similar institution in their own lives and the closed structure of primary schools. It is possible that the choice of a parent who wants their child to receive religious education at an early age, to send their child to the primary school will have consequences that may cause both pedagogical and psychological problems. The effects of these schools on children should be determined in all aspects and these results should be shared with the public.

Keywords: Primary school, Preschool education, Parent opinions, Education policy

1. GİRİŞ

İslam dininden referans olarak ortaya çıkan sıbyan mektepleri çocuklara Kur’an’ı öğretmek amacı ile kurulmuş ve Osmanlı ile birlikte daha kapsamlı bir hale dönüşmüştür (Cihan, 2014). Üç ana hedefe oturtulan bu mekteplerde; Kur’an okumak, namaz kılmak ve namaz surelerini öğretmeyi merkeze alan kurumlar olmuştur (Ergin, 1949). Zamanla Kur’an derslerinden, tecvite, ilmihalden yazı ve matematik derslerinde, tarihten coğrafyaya kadar birçok ders sıbyan mekteplerinde verilmeye başlamıştır (Pakalın, 1993).

Sıbyan mekteplerinde önceleri ‘hace’ sonra ‘muallim’ olarak adlandırılan cami imamı genellikle eğitmen olarak görevlendirilirlerdir. Öğrenci sayısı fazla ise ‘kalfa’ ve ‘bevrap (hademe)’ta sıbyan mekteplerinde görev alırdı (Pakalın, 1993). Bu okullarda genellikle altı-yedi yaşlarında öğrenime başlanır ve Kur’an’ı okuma düzeylerine göre başarı grupları oluşturulurdu (Çelik, 2007). Öğrenci grupları yeni başlayanlar için “elifbacılar”, orta düzeyde ve cümle okumaya başlayanlar “cüzçüler” ve ileri aşamada Kur’an’ı okuyanlar ise “Mushafçılar”dır. Ayrıca sıbyan mekteplerinde hafızlık öğrencileri de yer almakta idi (Ergin, 1949).

Sıbyan mekteplerinde kademeli olarak yürütülen Kur’an dersi başarı gruplarına göre bağımsız olarak yürütülürken, diğer dersler tüm grupların bir arada olduğu ortamlarda genellikle anlatım ve soru cevap yöntemi ile işlenirdi (Kara ve Birinci, 2016). Teneffüslerin olmadığı ve sadece öğle arasının verildiği Sıbyan Mekteplerinde dersler sabah başlar ve ikinci saatlerinde biterdi (Pakalın, 1993).

Bu okullarda ücretsiz eğitim verilmesinin yanında öğrencilere ücretsiz yemek, kıyafet hatta para dahi verildiği görülürdü (Ergin, 1949). Sıbyan mekteplerinde öğretmen maaşları 20.yy'da devlet tarafından ödenmeye başlanmıştır. Onun öncesinde vakıf ya da öğrenci velileri tarafından karşılanırdı (Başgöz, 1968). Dönem koşulları içerisinde ait olduğu vakıfların belirlediği temel dini bilgiler ile okuma-yazma kursları dışında sıbyan mekteplerinde gelişmiş bir öğretim müfredatları yer almamıştır (Cihan, 2014).

Programlı bir eğitimden söz edemeyeceğimiz Sıbyan Mekteplerinde denetim ve yönetim mekanizmasından bahsetmek mümkün değildir (Cihan, 2014). Tanzimat ile birlikte değişim yaşansa da 3 Mart 1924 tarihinde ilan edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu düzene sokulmaya çalışılmış ancak 1 Kasım 1928 tarihinde Sıbyan Mektepleri tamamen kapatılmıştır (Kara ve Birinci, 2016).

Çağın gerektirdiği bilgi, deneyim ve yeteneklerle donatılmış insan gücünün yetiştirilmesi ve ülke kalkınmasının hizmetine sunulmasında en önemli görevin eğitime düşmesiyle birlikte eğitim sistemi, tarih boyunca tüm ülkeleri ve yönetimleri yakından ilgilendiren bir konu olmuştur (Buluç, 1997). Çünkü eğitim ve öğretim toplumun tüm kesimlerinde, insani tüm olgularda, siyasi, dini, hukuki ve ekonomik konularla etkileşim içindedir (Yılmaz, 2009). Toplumların, kültürlerin, medeniyetlerin devam ettirilmesi, gelecek kuşaklara aktarılabilmesi ve çağın gereksinimlerine uygun toplumsal bir yaşamın kurulabilmesi eğitimin en önemli görevidir.

Çocuk okul öncesi kurumları ile eğitime başlar ve bu dönemde çocuğun sağlam ve başarılı bir kimliğin oluşumunda programlı bir eğitim oldukça (Yeşilyurt, 2011). 1739 Sayılı Türk Milli Eğitim Temel Kanunu'nda, okul öncesi eğitiminin isteğe bağlı olduğu ve mecburi ilköğretim çağına gelmeyen çocukların eğitimini kapsadığı hükmü yer almaktadır (19. madde). Fatih Sultan Mehmet zamanında açılan sıbyan mektepleri ülkemizde erken çocukluk eğitimi uygulamalarının başlangıcı olarak kabul edilebilir (Çelik ve Gündoğdu, 2007). Ancak ilerleyen dönemlerde çeşitli değişikliklere uğrayan sıbyan mektepleri Cumhuriyete kadar devam etmiş ve 3 Mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile kapatılmıştır (Demirtaş, 2007).

2011 yılına gelindiğinde Osmanlı'daki sıbyan mekteplerinin yerini Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı Kur'an kursları almıştır. 17.09.2011 tarih ve 653 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile birlikte Kur'an kurslarına daha önce getirilen 12 yaş sınırı kaldırılmış, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 26 Ocak 2012 tarihinden itibaren "Kur'an Kurslarında 4-6 Yaş Din Eğitimi Projesi" başlatılmıştır. Bu proje kapsamında açılan Kur'an kurslarının adları, kamuoyunda "sıbyan mektepleri" olarak anılmaktadır. 2015 yılında Türkiye'nin her bölgesinde 463 ilçede 2.053 "4-6 yaş Kur'an Kursu" bulunduğu, bu kurslarda sadece 2'si erkek olmak üzere 3.017 öğreticinin görev yaptığı ve 27.481'si erkek, 27.866'si kız olmak üzere toplam 55.347 öğrencinin yer aldığı Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından açıklanmıştır (Oda Tv, 2016).

Sıbyan mektepleri ile ilgili çalışmalar yapan araştırmacılar sıbyan mekteplerinin tanımı (Demirtaş, 2007 ve Yılmaz, 2009), kuruluşları ile yönetim ve denetim esasları (Buluç, 1997; Çandaş, 2011; Ergül, 2014 ve Yılmaz, 2009), öğrencileri (Çandaş, 2011; Demirtaş, 2007 ve Doğan, 1997), öğretmenleri (Demirtaş, 2007; Öztekin, 2013 ve Yılmaz, 2009), ders programı, metot ve teknikleri (Çandaş, 2011 ve Yılmaz, 2009) ve disiplin yöntemleri (Buluç, 1997 ve Çelik, 2007) ile ilgili çalışmalar yapmışlardır. Bu araştırmalar (Buluç, 1997; Çandaş, 2011; Demirtaş, 2007; Doğan, 1997; Ergül, 2014; Öztekin, 2013 ve Yılmaz, 2009) tarama modelinde betimsel olarak yapılmıştır.

Konu ile ilgili araştırmalar incelendiğinde, yapılan araştırmaların Osmanlı Devleti'nin eğitim sisteminde yer alan sıbyan mektepleri üzerine yoğunlaştığı görülmüştür. Sıbyan mekteplerinin güncel konumu ve işlevleri ile ilgili herhangi bir araştırmanın yapılmadığı belirlenmiştir. Bu araştırmanın problemi, velilerin sıbyan mekteplerini tercih nedenleri ve sıbyan mektepleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesidir.

Osmanlı'dan Cumhuriyet Dönemi'ne kadar sıbyan mektepleri incelendiğinde hem vakıflar tarafından kurulup yönetildiğinden hem de hiçbir denetimin devlet tarafından yapılmadığından, sadece dini eğitim vererek çağın gerisinde kaldığı ve sürdürülemediği görülmüştür.

Tanzimat Dönemi'nden itibaren yenileşme çalışmaları yapılmaya başlansa da sistemleri bozulduktan sonra artık yeniliğe açık olmayan medreselerin etkisinde olmaları sebebi ile hedeflere ulaşamamıştır. Cumhuriyet Dönemi'nde yürürlüğe giren Tevhit-i Tedrisat Kanunu ile birlikte kaldırılan sıbyan mektepleri günümüzde tekrar gündeme gelerek 5-6 yaş çocuklarına dini eğitim vermeye devam etmektedir.

Bu araştırmanın amacı, Osmanlı'dan günümüze kadar sıbyan mekteplerinin gelişimine bakılarak 2018-2019 öğretim yılında Tokat il merkezindeki sıbyan mekteplerinde verilen eğitimin okul öncesi eğitim düzeyindeki (5-6 yaş) çocukların gelişimine uygunluğunun incelenmesidir. Bu çalışmada elde edilecek sonuçlar, günümüzde hiçbir denetimi yapılmayan sıbyan mekteplerinin 5-6 yaş çocuklarının gelişimine uygunluğu tartışmalarında kendine yer bulacaktır.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Çocuğun okul öncesi eğitimi için sıbyan mektebinin seçilmesinin nedenleri nelerdir?
- Günümüzde 5-6 yaş çocuklarının sıbyan mekteplerinde aldıkları eğitim, yaş düzeylerine ve gelişimlerine uygun mudur?
- Sıbyan mektebinde verilen eğitim sonrasında çocuklar bu eğitimden nasıl etkilenmiştir?
- Çocuğun sıbyan mektebine gitmesindeki karar alma süreci
- Nasıl işlemiştir?
- Velinin geçmişte sıbyan mektebi benzeri bir kurumda eğitim almasına göre farklılaşmakta mıdır?

2.YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, ölçme araçlarına, veri toplama tekniklerine ve verilerin analiz sürecine yer verilmiştir.

2.1.Araştırma Modeli

Bu araştırma tarama modelindedir. "Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır." (Karasar, 2014). Osmanlı'dan günümüze kadar sıbyan mekteplerinin gelişimine bakılarak sıbyan mekteplerinde verilen eğitimin okul öncesi eğitim düzeyindeki (5-6 yaş) çocukların gelişimine uygunluğu var olduğu şekliyle inceleneceğinden bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma nitel araştırma yaklaşımıyla desenlenmiştir. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

2.2.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 öğretim yılında Tokat ili merkez ilçesinde bulunan sıbyan mekteplerine öğrenci gönderen veliler olmaktadır. Kitzinger'e göre (1995) odak grup görüşmeleri 4-9 kişi ile yapılmalıdır. Bu çalışmada da odak grup görüşmelerine toplam beş kişi katılmıştır. Tablo 1'de çalışmaya katılan bireylere ait demografik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Velilerin Kişisel Bilgileri

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Öğrenim Durumu	Meslek	Gelir Durumu
K1	Erkek	36	Ön Lisans	İtfaiye Memuru	Orta
K2	Kadın	33	Lisans	Öğretmen	Yüksek
K3	Kadın	30	Lisans	Öğretmen	Orta
K4	Kadın	33	Lise	Ev Hanımı	Orta
K5	Erkek	34	Yüksek Lisans	Öğretmen	Orta

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan velilerin, 3'ünün (%60) kadın, 2'sinin (%40) ise erkek olduğu; 4'ünün (%80) 35 yaşından küçük, 1'inin (%20) ise 35 yaşından büyük olduğu; 2'sinin (%40) lisans, 1'in (%20) lise, 1'inin (%20) ön lisans ve 1'inin (%20) ise yüksek lisans mezunu olduğu; 3'ünün (%60) öğretmen, 1'inin (%20) itfaiye memuru ve 1'inin (%20) ise ev hanımı olduğu; 4'ünün (%80) orta gelir düzeyine, 1'inin (%20) ise yüksek gelir düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri araştırmacı tarafından araştırmanın amaçlarına uygun biçimde geliştirilen görüşme formu yoluyla toplanmıştır. Katılımcıların sıbyan mekteplerini tercih nedenlerine, sıbyan mekteplerine ve burada verilen eğitimin çocukların gelişimine uygunluğuna ilişkin görüşlerini almak amacıyla açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme soruları, araştırmaya katılanlara göre bireysel ve odak grup görüşme formlarına dönüştürülerek uygulanmıştır. Görüşme soruları oluşturulurken, literatür taraması yapılmış, sorular belirlenmiş, katılımcılarla ön görüşmeler yapılmış ve en sonunda uzman görüşleri alınarak yarı yapılandırılmış görüşme formları son halini almıştır. Bireysel görüşmelerin ardından, elde edilen verilerle odak grup görüşme soruları oluşturulmuştur. Görüşmelerin ortalama yarım saat sürmesi planlanmıştır. Görüşmelerden elde edilecek verilerin daha iyi analiz edilebilmesi için katılımcının izni alınarak ses kayıt cihazı kullanılmış, ses kayıt cihazında bulunan bu kayıtlar daha sonra metne çevrilmiştir. Katılımcının ses kayıt cihazının kullanılmasını istememesi durumunda bu yönteme başvurulmamıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Görüşmeler sonrası ortaya çıkan veriler öncelikle kod ve temalara dönüştürülmüştür. Ardından kodların ve temaların düzenlenmesi yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizinde yer alan frekans analizi ile çözümlenmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Katılımcıların Sıbyan Mektebini Tercih Nedenleri

Araştırmada katılımcıların sıbyan mektebini tercih nedenleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Katılımcıların sıbyan mekteplerini tercih nedenleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Velilerin Sıbyan Mektebini Tercih Nedenleri

Katılımcı	Sıbyan Mektebini Tercih Nedeni	Tema
K1	Sıbyan mektebindeki eğitimin iyi olması	Din Eğitimi
K2	Çocuğun temel dini bilgileri ve değerler eğitimini alması isteği	Din Eğitimi
K3	Sıbyan mektebinin ailenin evine yakın olması	Ulaşılabilirlik
K4	Çocuğun İslami değerleri öğrenmesi isteği	Din Eğitimi
K5	Çocuğun din eğitimi alması isteği	Din Eğitimi

Tablo 2 incelendiğinde sıbyan mekteplerini, araştırmaya katılan velilerin 4'ünün (%80) çocuğunun din eğitimi alması isteğiyle, 1'inin (%20) ise sıbyan mektebinin evine yakın olması nedeniyle tercih ettiği görülmektedir.

3.2. Katılımcıların Sıbyan Mektebini Tercih Etme Süreci

Araştırmaya katılımcılarına velilerin sıbyan mektebini tercih etme süreci ile ilgili bilgiler sorulmuştur. Katılımcıların sıbyan mekteplerini tercih etme süreci ile ilgili bilgiler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Velilerin Sıbyan Mektebini Tercih Etme Süreci

Katılımcı	Çocuğun Sıbyan Mektebine Gitme Kararını Veren Kişi	Tema
K1	Aile	Çocuk Aktif
K2	Ebeveyn	Çocuk Pasif
K3	Ebeveyn	Çocuk Pasif
K4	Anne, Baba ve Çocuk	Çocuk Aktif
K5	Ebeveyn	Çocuk Pasif

Tablo 3 incelendiğinde çocuğun sıbyan mektebine gitmesine karar verme sürecinde, araştırmaya katılan velilerin 3'ünün (%60) çocuğun fikrini almadığı, 2'sinin (%40) ise çocuğun da fikrini alarak ortak karar verdikleri görülmektedir.

3.3. Katılımcıların Sıbyan Mektebi ile İlgili Deneyimleri

Araştırmada katılımcılara velilerin sıbyan mektebi ile ilgili deneyimlerine sorulmuştur. Velilerin sıbyan mektebi ile ilgili deneyimlerine ait bilgiler Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Velilerin Sıbyan Mektebi ile İlgili Deneyimleri

Katılımcı	Sıbyan Mektebi ya da Benzeri Kurum Deneyimi	Ne Zaman	Nerede	Tema
K1	Var	İlkokuldan sonra	Kur'an kursu	Deneyim Var
K2	Yok	-	-	Deneyim Yok
K3	Yok	-	-	Deneyim Yok
K4	Yok	-	-	Deneyim Yok
K5	Yok	-	-	Deneyim Yok

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan velilerin 4'ünün (%80) sıbyan mektebi ya da benzeri kurum deneyiminin olmadığı, 1'inin (%20) ilkokuldan sonra Kur'an kursuna gittiği görülmektedir.

3.4. Katılımcıların Sıbyan Mektebi ile İlgili Bilgi Düzeyi

Araştırmada katılımcıların sıbyan mektebi ile ilgili bilgi düzeyine ait bilgilere yer verilmiştir. Velilerin sıbyan mektebi ile ilgili bilgi düzeyine ait bilgiler Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Velilerin Sıbyan Mektebi ile İlgili Bilgi Düzeyi

Katılımcı	Sıbyan Mekteplerinin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Farkı	Tema
K1	Dini konularda daha başarılılar	Din Eğitimi
K2	Din eğitiminde bir artışı var	Din Eğitimi
K3	Modern eğitimin yanında Din eğitimi de veriliyor	Din Eğitimi
K4	Din değerlerimiz ağır basıyor	Din Eğitimi
K5	Daha çok din eğitimi veriliyor	Din Eğitimi

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan velilerin tamamının sıbyan mektebini dini eğitim merkezi olarak algıladıkları görülmektedir.

3.4. Katılımcıların Sıbyan Mektebi Eğitimcilerinin Yeterlikleri ile İlgili Görüşleri

Araştırmaya katılan velilere sıbyan mektebi eğitimcilerinin yeterlikleri ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Velilerin sıbyan mektebi eğitimcilerinin yeterliliklerine ilişkin görüşleri Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Velilerin Sıbyan Mektebi Eğiticilerinin Yeterlikleri ile İlgili Görüşleri

Katılımcı	Sıbyan Mektebi Eğiticilerinin Yeterlikleri	Tema
K1	Çok donanımlılar	Yeterli
K2	Çocuk ruhundan anlıyorlar	Yeterli
K3	Ne modern eğitimi ne de din eğitimini tam olarak veremiyorlar	Yetersiz
K4	Çocuğuma yeterli	Yeterli
K5	Pedagojik formasyon eğitimi aldıklarından emin değilim	Yetersiz

Tablo 6 incelendiğinde sıbyan mektebi eğiticilerini, araştırmaya katılan velilerin 3'ünün (%60) yeterli, 2'sinin (%40) ise yetersiz olarak gördüğü görülmektedir.

3.5.Katılımcıların Çocuğunun Davranış Değişiklikleri ile İlgili Görüşleri

Araştırmaya katılan velilere sıbyan mektebine giden çocuğunun davranış değişiklikleri ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Velilerin gözlemledikleri davranış değişiklikleri Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Araştırmaya Katılan Velilerin Çocuğunun Davranış Değişiklikleri ile İlgili Görüşleri

Katılımcı	Çocukta Gözlemlenen Davranış Değişiklikleri	Tema
K1	Daha paylaşımcı ve hassas davranışlar gösteriyor	Olumlu
K2	Daha yumuşak huylu davranışlar sergiliyor	Olumlu
K3	Zaman zaman okuldan sıkıldığı oluyor	Olumsuz
K4	Sofraya oturduğunda yemeğe başlamadan önce yemek duası okuyor	Olumlu
K5	Okula gitme konusunda kendine daha çok güveniyor	Olumlu

Tablo 7 incelendiğinde sıbyan mektebine giden çocuğun davranışlarının, araştırmaya katılan velilerin 4'ünün (%80) olumlu yönde değiştiğini, 1'inin (%20) ise olumsuz yönde değiştiğini düşündüğü görülmektedir.

3.6.Katılımcıların Sıbyan Mektebindeki Eğitim ile İlgili Görüşleri

Araştırmaya katılan velilerin sıbyan mektebindeki eğitim ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların sıbyan mektebindeki eğitim ile ilgili görüşleri Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Araştırmaya Katılan Velilerin Sıbyan Mektebindeki Eğitim ile İlgili Görüşleri

Katılımcı	Sıbyan Mektebindeki Eğitimin Çocuğun Yaşına Uygunluğu	Tema
K1	Çocuğun yaşına göre çok iyi	Uygun
K2	Çocuğun yaşına gayet uygun olduğunu düşünüyorum	Uygun
K3	Çocuğun yaşına uygun bulmuyorum	Uygun Değil
K4	Tam zamanı olduğunu düşünüyorum	Uygun
K5	Çocuğun yaşına uygun olduğunu düşünmüyorum	Uygun Değil

Tablo 8 incelendiğinde sıbyan mektebinde verilen eğitimin, araştırmaya katılan velilerin 3'ünün (%60) çocuğun yaşına uygun olduğunu, 2'sinin (%40) ise çocuğun yaşına uygun olmadığını düşündüğü görülmektedir.

3.7.Katılımcıların Sıbyan Mektebindeki Eğitimin Etkisi ile İlgili Görüşleri

Araştırmada katılımcılara velilerin sıbyan mektebindeki eğitimin çocuğun hayatına etkisi ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Velilerin sıbyan mektebindeki eğitimin çocuğun hayatına etkisi ile ilgili görüşleri Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Araştırmaya Katılan Velilerin Sıbyan Mektebindeki Eğitimin Çocuğun Hayatına Etkisi ile İlgili Görüşleri

Katılımcı	Sıbyan Mektebindeki Eğitimin Çocuğun Hayatına Etkisi	Tema
K1	Dini konuda örnek olabilecek davranışlar gösterecektir	Etkili
K2	Yetişkin hayatında temel dini bilgileri daha kolay edinecektir	Etkili
K3	Çok fazla bir etkisi olmayacaktır	Etkisiz
K4	İlerde İslam'a uygun hareket edecektir.	Etkili
K5	Arkadaş edinme ve sosyalleşmesine yardımcı olacaktır	Etkili

Tablo 9 incelendiğinde sıbyan mektebinde verilen eğitimin, araştırmaya katılan velilerin 4'ünün (%80) çocuğun hayatında etkili olacağını, 1'inin (%20) ise çocuğun hayatına etkili olmayacağını düşündüğü görülmektedir.

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen verilerin analizi sonucunda, velilerin sıbyan mekteplerini çocuğunun erken yaşta din eğitimi almasını istemesi nedeniyle tercih ettikleri görülmektedir. Ancak velilerin sıbyan mekteplerini tercih ederken genel olarak çocuklarının fikirlerini almadıkları belirlenmiştir. Ayrıca velilerin, kendi yaşamlarında sıbyan mektebi veya benzeri bir kurum deneyimlerinin olmaması ve sıbyan mekteplerinin kapalı yapısı nedeniyle sıbyan mektebinin sadece "Anaokullarına alternatif Kur'an kursu" gibi algılandığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlardan daha vahimi ise velilerin tercih ettikleri sıbyan mektebi ile ilgili yeterince bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olduklarının görülmesidir. Zira araştırmaya katılan velilerin sıbyan mektepleri hakkında yeterince bilgi sahibi olmadan bu okulları tercih ettikleri belirlenmiştir. Bunun yanında, velilerin ne sıbyan mekteplerinde verilen eğitim ne de sıbyan mekteplerinde görev yapan eğitimciler ile ilgili sağlıklı bilgilerinin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Velilerin sıbyan mektepleri ile sıbyan mekteplerindeki eğitim ve eğitimciler hakkındaki bilgilerinin başkasından duyduklarından ibaret olduğu görülmektedir. Tüm bu bilgisizliklerine rağmen velilerin, sıbyan mektebinde verilen eğitimden genel olarak memnun oldukları, çocuklarında olumlu davranış değişikliklerini gördüklerini ve sıbyan mektebinde verilen eğitimin çocuğun gelişiminde etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Okul öncesi eğitim düzeyindeki (5-6 yaş) çocuğun henüz soyut düşünme yeteneğinin gelişmediği açıktır. Buna göre din gibi tamamen soyut olan kavramlar üzerine inşa edilen bir eğitim düzeninin, çocuğun hem pedagojik hem de psikolojik yönlerden olumsuz sonuçlar doğurması sürpriz olmayacaktır.

4.1.Öneriler

Çocuğunun gelecekte "iyi bir insan" olarak değil "iyi bir Müslüman" olarak yaşamasını ve bu nedenle erken yaşta din eğitimi almasını isteyen velinin, çocuğunu sıbyan mektebine gönderme tercihinin hem pedagojik hem de psikolojik sorunlara neden olabilecek sonuçlar doğurması muhtemeldir. Bu okulların çocuğa etkileri tüm yönleriyle belirlenmeli ve bu sonuçlar kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

KAYNAKÇA

Başgöz, İ. (1968). Türkiye Cumhuriyetinde Milli Eğitim ve Atatürk. İstanbul: Dost Yayınları.

Buluç, B. (1997). Tanzimat döneminde ilköğretim. Çağdaş Eğitim Dergisi(232), 36-39.

Cihan, A. (2014). Osmanlı'da Eğitim. İstanbul: Akademik Kitaplar.

Çandaş, A. K. (2011). Erken Dönem Osmanlı Sıbyan Mektepleri: Cerrahbaşı İshak Kazgani Sadi Sıbyan Mektebi ve Koruma Sorunları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.

Çelik, A. (2007). Hatıralarla sıbyan mektepleri. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 0(27), 125-135.

Çelik, M. ve Gündoğdu, K. (2007). Türkiye'de okul öncesi eğitimin tarihsel gelişimi. Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 0(16), 172-190.

Demirtaş, Z. (2007). Osmanlı'da sıbyan mektepleri ve ilköğretimin örgütlenmesi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(17), 173-183.

Doğan, R. (1997). Osmanlı eğitim kurumları ve eğitimde ilk yenileşme hareketlerinin batılılaşma açısından tahlili. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 0(37), 407-442.

Ergin, O. (1949). Türkiye Maarif Tarihi. İstanbul: Osmanbey Matbaası.

Ergül, S. (2014). Çocuklara Rehber Dergisi ve 19. Yüzyıl Osmanlı Çocuk Eğitimindeki Yeri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Gaziantep.

Ergün, M. (1996). II. Mesrutiyet Dönemi Eğitim Hareketleri. Ankara: Ocak Yayınları.

Kara, İ. ve Birinci, A. (2016). Bir Eğitim Tasavvuru Olarak Mahalle/Sıbyan Mektepleri: Hatıralar-Yorumlar-Tetkikler. İstanbul: Dergah Yayınları.

Karasar, N. (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemi - Kavramlar, İlkeler, Teknikler. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kitzinger, J. (1995). "Qualitative research: introducing focus groups". British Medical Journal, 311, 299-302.

Oda Tv. (2016). 55 Bin Bebe O Okullarda Okuyor. Aralık 2019, 13 tarihinde Oda Tv Web Sitesi: https://odatv.com/55-bin-bebe-o-okullarda-okuyor-0806161200.html?__cf_chl_jschl_tk__=02b38c73d70912ceee0ac6272ff18f326344580a-1579030678-0-AV2rMZvaSuzCFzM0PE_jQx8mwA50m34YqUa2xu2aqMNdI4jUEt3YP4d3i7mMx3aqjuGk6cI5uKCJ9d4RDgPw6B2jhWVKKLZ3BcCW2L7MuubL3h6R1Y8Pf adresinden alındı

Öztekin, S. (2013). Elhac Süleyman Halife Sıbyan Mektebi Restorasyon Projesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.

Pakalın, M. Z. (1993). Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü III. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Yeşilyurt, Z. C. (2011). Çocukları Anaokuluna Devam Eden Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri ve Kurumların Bu Beklentileri Karşılama Durumları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Denizli.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, Ş. (2009). Osmanlıdan Cumhuriyete Sıbyan Mekteplerinde Yenilik ve Gelişmeler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Konya.